

KRZYSZTOF BURSki SSP

EUCHARYSTIA W ŻYCIU I NAUCZANIU BŁ. JAKUBA ALBERIONE

Sobór Watykański II naucza, że Eucharystia jest źródłem i szczytem życia chrześcijańskiego (KK 11), a zarazem całej ewangelizacji (DK 5). Ta prawda znajduje swoje odzwierciedlenie w życiu wielu chrześcijan, którzy na co dzień doświadczają jej przemieniającej mocy. Wśród wyznawców Chrystusa nie brak świętych, czerpiących z Eucharystii siłę i natchnienie do własnego uświęcenia, jak i rozległej działalności apostołskiej. Są oni żywym przykładem skuteczności tego Nadprzyrodzonego Pokarmu, dzięki któremu słabość staje się mocą, a grzech przywołuje łaskę.

Szczególnym czcicielem Eucharystii był bł. Jakub Alberione (1884-1971), założyciel czterech zgromadzeń i pięciu instytutów tworzących Rodzinę Świętego Pawła¹, nazywany dziś „apostolem środków społecznego przekazu”. Całe swoje życie i działalność, jak również duchowość założonych przez siebie wspólnot oparł on na kulcie Eucharystii, która wraz ze słowem Bożym stanowi podstawowy środek w procesie chrystyfikacji, polegającej na całkowitym upodobnieniu do Jezusa Mistrza, Drogi, Prawdy i Życia (por. J 14, 6).

W niniejszym opracowaniu podjęta zostanie próba ukazania znaczenia Eucharystii w osobistych doświadczeniach życiowych bł. Jakuba Alberione, a także w jego nauczaniu.

Dr KRZYSZTOF BURSki SSP – adiunkt Katedry Historii Duchowości w Instytucie Teologii Duchowości KUL, Al. Racławickie 14, 20-950 Lublin; adres do korespondencji: ul. Laury 1, 20-712 Lublin, tel. 081 527 64 35; e-mail: kburski@paulus.pl

¹ Szerzej na temat życia i działalności bł. Jakuba zob.: D. B. S p o l e t i n i, *Jakub Alberione. Apostoł nowych czasów*, tł. W. Wiśniowski, Częstochowa 2003; K. B u r s k i, *Bł. Jakub Alberione (1884-1971) – współczesnym świadkiem Jezusa Chrystusa*, w: *Świadek Jezusa* (Homomeditans, t. 25), red. M. Chmielewski, Lublin 2004, s. 277-300.

I. EUCHARYSTIA U PODSTAW CHARYZMATYCZNEJ INSPIRACJI

Rozważając genezę charyzmatu Rodziny Świętego Pawła, przekazanego przez bł. Jakuba Alberione, wydawać by się mogło, że wśród jego duchowych synów i córek funkcjonują dwie pozornie sprzeczne opinie. Według niektórych osób Założyciel powołał do istnienia nową rodzinę zakonną, ponieważ tak odczytał znaki czasu. Jego wrażliwość na to, co działo się w świecie, na oczekiwania ludzkości, na środki jakich potrzebował Kościół, aby mógł skutecznie wypełniać swoją misję sprawiła, że zaczął się zastanawiać, jak tym wszystkim problemom zapobiec. Towarzyszyła temu intensywna lektura książek, czasopism, dokumentów Kościoła oraz nieustanna obserwacja wydarzeń. Zasadnicza inspiracja miała więc pochodzić niejako z zewnątrz, od świata. Dopiero z czasem pojawiła się konieczność nadania temu pragnieniu jakiejś konkretnej formy i osadzenia go na przesłankach duchowych.

Z kolei przedstawiciele drugiej opinii uważają, że podstawowa inspiracja pochodziła od wewnątrz i miała charakter przede wszystkim duchowy. Cały projekt nowej misji zrodził się na modlitwie i był owocem natchnienia od Boga. Z autobiograficznych zapisków Założyciela wynika, że podczas nocnej adoracji eucharystycznej na przełomie wieków szesnastoletni wówczas Jakub doznał szczególnego światła Bożego, które odmieniło jego życie i nadało mu nieprzeciętny dynamizm² Wszelkie inicjatywy związane z fundacjami i apostołstwem tam miały swój początek duchowy, a sytuacja zewnętrzna dyktowała jedynie formę realizacji przedsięwzięć zrodzonych w duchu.

Wydaje się, że każda z tych opinii jest na swój sposób prawdziwa i uzasadniona. Gdyby pominąć aspekt chronologiczny, można by powiedzieć, że oba źródła inspiracji odegrały pierwszorzędą rolę w ukształtowaniu charyzmatu paulińskiego, dopełniając się nawzajem i współdziałając w jednej i tej samej osobie Ojca Założyciela. Jeżeli spojrzy się na jego intensywne życie, nietrudno zauważyć, że duch i świat są jak dwie potężne siły, które cały czas się przenikają i zmagają. Obie te rzeczywistości mają jednak jeden punkt styczny. Jest nim Eucharystia. Jako sakrament obecności i miłości Jezusa jest z pewnością źródłem wszelkich inspiracji, z jakich zrodził się charyzmat pauliński, a wraz z nim Rodzina Świętego Pawła i jej szczególna misja

² Por. J. A l b e r i o n e, *Abundantes divitiae gratiae suae. Charyzmatyczna historia Rodziny Świętego Pawła* (dalej cyt.: AD), tł. W Wiśniowski, R. Łobko, R. Romanowski, Częstochowa 2001, nr 13-16.

w świecie. Bł. Jakub Alberione często podkreślał, że „wszystko rodzi się z Eucharystycznego Mistrza, jak z życiodajnego źródła [...] Ze Mszy św., komunii, adoracji eucharystycznej – wszystko: świętość i apostołstwo”³ I z drugiej strony wszystko ma prowadzić do Eucharystii, czyli do uwielbienia Boga. Dlatego w praktyce nie powinno być żadnego konfliktu pomiędzy życiem duchowym i apostołstwem, ponieważ jedno bez drugiego nie może istnieć. Eucharystię można porównać do soczewki, która z jednej strony wszystko w sobie skupia, a z drugiej rozprasza. Dla ks. Alberione jest ona „skanalizowaniem” łaski Bożej, koniecznej człowiekowi do zbawienia, i najwyższym przejawem Bożej Miłości i Miłosierdzia. Jednocześnie jest też źródłem nowego życia, które nieustannie rozlewa się na całe stworzenie i transformuje rzeczywistość⁴ Bł. Jakub wielokrotnie przypominał, że „życie paulińskie zrodziło się z Tabernakulum; tak ma być przeżywane, tak ma się spełniać”⁵ Mówiąc z kolei o duchowości założonych przez siebie instytutów, określał ją mianem „eucharystycznej”⁶ Oznacza to, że dla członków Rodziny Świętego Pawła Eucharystia ma być szczególnym pokarmem, źródłem osobistego uświęcenia oraz apostołskiego działania.

II. EUCHARYSTIA W OSOBISTYCH DOŚWIADCZENIACH BŁ. JAKUBA ALBERIONE

W duchowości eucharystycznej, jaką reprezentuje ks. Alberione, można zauważyć kilka aspektów, które wzajemnie się przenikają i uzupełniają. Założyciel patrzył na życie i na całą rzeczywistość w świetle wiary. To, co dla przeciętnego człowieka mogło wydawać się zwyczajne – dla niego często stanowiło „palec Boży” Dotyczy to jakże ważnej umiejętności rozpoznawania

³ G. A l b e r i o n e. *Ut perfectus sit homo Dei* (dalej cyt.: UPS, t. I-IV), t. II, Cinisello Balsamo 1998, nr 10.

⁴ Por. AD, nr 286: „Ze Mszy św., z rzeczywistej obecności, z Komunii pochodzi wszelkie dobro w Kościele, w duszach; wszystka woda, jak źródło, które się rozlewa; wszystka limfa, która unosi się w sakramentach i sakramentaliach. Dusze muszą dotrzeć do tego źródła, do zjednoczenia z Jezusem; cała reszta jest środkiem”

⁵ UPS, t. II, nr 103. Por. AD, nr 29.

⁶ UPS, t. II, nr 10. Por. R. C z a j k o w s k a, *Eucharystia w życiu i działalności ks. Jakuba Alberione założyciela Rodziny Paulińskiej*, Częstochowa 1988, mps Arch. PAT

Chrystusa, objawiającego się w różnych sytuacjach ludzkiego życia, a szczególnie w żywym sakramencie Ciała i Krwi Pańskiej⁷ Znaczenie Eucharystii w życiu bł. Jakuba z pewnością związane jest z jego osobistym doświadczeniem duchowym. Wiele razy, jak sam podkreśla w swoich autobiograficznych notatkach, odczuł jej ogromną moc. Eucharystia stanowiła dla niego źródło nieustannej inspiracji. Długie poranne godziny poświęcone na codzienną Mszę św. i adorację oraz przynależność do grona Kapłanów Adoratorów⁸ świadczą o tym w sposób najbardziej wymowny. Być może z tego powodu dwa najważniejsze momenty dnia i zarazem podstawowe środki duchowe, jakie przekazał w swoim charyzmatycznym dziedzictwie, wpisane są w Eucharystię w jej podwójnym wyrazie: Mszy św. i adoracji eucharystycznej, odprawianej codziennie w wymiarze przynajmniej godzinny. W ten sposób całe życie człowieka zostaje jakby spięte eucharystyczną klamrą.

Z drugiej strony, pewnym znakiem wrażliwości eucharystycznej była troska o poznawanie oficjalnego nauczania Kościoła i jego praktyczna asymilacja. Bł. Jakub Alberione był uważnym słuchaczem i obserwatorem wydarzeń. Dokumenty Kościoła zawsze były przedmiotem jego uważnej refleksji. Na ich podstawie wysnuwał wnioski i projektował kolejne inicjatywy apostolskie⁹ Założyciel troszczył się także o „aplikację” nauczania Magisterium Kościoła: jakie praktyczne znaczenie mają te zasady czy uwagi dla życia osobistego, wspólnotowego i dla apostolstwa? Mamy tu do czynienia z bardzo ważną cechą jego charakteru, jaką była niewątpliwie umiejętność przekładania teorii na życie.

W biografii ks. Alberione widocznych jest wiele „wątków” eucharystycznych. Jednym z pierwszych było powołanie do służby Eucharystii, czyli do kapłaństwa. Z dostępnych zapisków wynika, że „pierwsze jasne światło” Jakub odczytał w wieku siedmiu lat. Czując się sprowokowany pytaniem zadany przez nauczycielkę Rosę Cardonę, „przez chwilę pomyślał, potem poczuł się oświecony i odpowiedział rezolutnie, budząc zdziwienie uczniów: «Zostanę księdzem»” To doświadczenie objęło całą jego dziecięcą osobowość, niosąc ze sobą ważne konsekwencje. Od tej chwili „koledzy, a bywało że i bracia, zaczęli przezywać go «ksiądz», czasami naśmiewając się z niego, czasami przywołując go w ten sposób do porządku” Ważne jest jednak to,

⁷ Por. J a n P a w e ł II, Encyklika *Ecclesia de Eucharistia*, nr 6.

⁸ Por. AD, nr 204. Inicjatorem tego stowarzyszenia był św. Piotr Julian Eymard (1811-1868), zwany „apostolem Eucharystii”

⁹ Por. AD, nr 14, 55-56.

że odtąd „nauka, pobożność, myśli, zachowanie, nawet zabawy – wszystko szło w tym kierunku”¹⁰

Do kolejnych śladów Eucharystii należy z pewnością fakt wcześniejszego przystąpienia do Pierwszej Komunii Świętej, o którym zdecydował ksiądz proboszcz Giovanni Battista Montersino¹¹ Być może były ku temu różne powody, ale dla małego chłopca było to ważne wydarzenie i pierwsze dziecięce zafascynowanie Eucharystią, które wyrażało się służbą przy ołtarzu, najpierw jako ministrant, a potem jako kapłan. Warto w tym miejscu wspomnieć, że ks. Alberione poznał bł. Tymoteusza Giaccardo, swojego najwierniejszego ucznia i naśladowcę w parafii Narzole, a więc właśnie tam, gdzie jako nowo wyświęcony kapłan sprawował posługę Eucharystii¹²

Bardzo ważnym wydarzeniem było przeżycie eucharystyczne podczas nocnej adoracji w Katedrze Albejskiej na przełomie wieków. Bł. Jakub opisuje je po raz pierwszy w latach pięćdziesiątych XX wieku, a więc z dość znacznej perspektywy czasu, kiedy miał już prawie 70 lat. Trudno powiedzieć, jak by je opisał zaraz po przeżyciu. O tym, jak mocne było to doświadczenie i jaki ślad musiało pozostawić na twarzy szenastoletniego Jakuba, świadczy reakcja jednego z kolegów, który widząc go następnego dnia nie mógł ukryć swojego zdziwienia¹³ Na pewno było to szczególne doświadczenie światła Bożego, o czym sam wspomina: „Szczególne światło przyszło od świętej Hostii, większe zrozumienie wezwania Jezusa: *Venite ad me omnes*. Wydawało mu się, że rozumie serce wielkiego Papieża, wezwania Kościoła, prawdziwą misję Kapłana”¹⁴ Wszystkie jego zdolności i całe przygotowanie nie byłoby wystarczające i przyniosłoby mizerne efekty, gdyby nie ta inicjatywa z góry. Jak sam wielokrotnie podkreślał, była to „noc decydująca” dla jego przyszłej misji i dla Rodziny Świętego Pawła. Odwoływał się do niej jako do początku swego duchowego i charyzmatycznego rozwoju. Tym samym dawał do zrozumienia, że wszystko, włącznie z łaską fundacji, rozpoczyna się od nocy zamykającej rok 1900 i otwierającej nowy wiek i ma swoją inspirację eucharystyczną¹⁵ W swoich późniejszych wypo-

¹⁰ Tamże, nr 9. Ksiądz Alberione pisał o sobie w 3. osobie, pragnąc w ten sposób ukazać, że był jedynie narzędziem w rękach Boga.

¹¹ Por. tamże, nr 11.

¹² Por. tamże, nr 104. Ks. Tymoteusz Giaccardo (1896-1948) został beatyfikowany przez pap. Jana Pawła II w Rzymie 22 października 1989 roku.

¹³ Por. tamże, nr 21.

¹⁴ Tamże, nr 15.

¹⁵ Do praktycznego spełnienia tej inspiracji dojdzie dopiero w 1914 r., kiedy powstaje pierwsze ze zgromadzeń – Towarzystwo Świętego Pawła.

wiedziach ks. Alberione często dawał wyraz przekonaniu, że instytuty Rodziny Świętego Pawła „zrodziły się z Tabernakulum”¹⁶ Podczas tej adoracji młody Jakub otrzymał dar szczególnej wiary, że wszystko, czego człowiek potrzebuje, jest w Eucharystii. Zrozumiał, że z Eucharystii można otrzymać „światło, pokarm, umocnienie, zwycięstwo nad złem”¹⁷ Odtąd całe jego życie nabrało eucharystycznego ukierunkowania.

Z pewnością ważnym przeżyciem eucharystycznym było przyjęcie święceń kapłańskich z rąk biskupa Giuseppe Francesco Re w sobotę 29 czerwca 1907 r. w Katedrze w Albie. Zgodnie z obowiązującymi wówczas normami kościelnymi, biskup miał prawo decydować o czasie przebiegającym pomiędzy święceniami niższymi i wyższymi, a także o pewnych ustępstwach co do wieku kandydata. Jakub cieszył się zaufaniem proboszcza, jak również przełożonych seminaryjnych i biskupa, którego pamiętał jeszcze z wcześniejszych lat, kiedy w 1893 r. przyjął z jego rąk sakrament bierzmowania. W chwili święceń ks. Alberione miał 23 lata. Swoją Mszę Świętą prymicyjną celebrował następnego dnia w kościele św. Marcina w Cherasco. Tego samego dnia w czasie Nieszporów wygłosił kazanie, w którym główną uwagę poświęcił nabożeństwu do Najświętszego Serca Jezusa, zachęcając słuchaczy, aby nie bali się oddać swojego życia Sercu Jezusowemu, które jest źródłem wszelkich łask¹⁸ Nietrudno zauważyć wewnętrzne powiązanie tematu tej refleksji z sakramentem Eucharystii, gdzie miłość Serca Jezusa znalazła swój najpełniejszy wyraz.

Do ważnych wątków duchowości eucharystycznej bł. J. Alberione należy zaliczyć cierpienie, które ma ścisły związek z Eucharystią jako ofiarą uobecniająca mękę, śmierć i zmartwychwstanie Chrystusa. Jego życie od dnia narodzin rozwijało się w ciągłym zagrożeniu, na skutek bardzo wątłego zdrowia. W dzień po urodzeniu rodzice przynieśli Jakuba do kościoła św. Wawrzyńca, prosząc proboszcza, aby ochrzcił ich dziecko, bo nie było wiadomo, czy się utrzyma przy życiu. Późniejsze lata świadczą o tym, że doświadczenie cierpienia towarzyszyło ks. Alberione przez całe życie. Jego biografowie podkreślają, że miał ciągłe problemy ze zdrowiem, zwłaszcza gdy chodzi o niestrawność żołądkową, chorobę płuc i dolegliwości reumatyczne. Z powodu osłabienia organizmu wiele razy przetaczano mu krew oraz podłączano kroplówkę.

¹⁶ AD, nr 34.

¹⁷ Tamże, nr 16.

¹⁸ Por. G. B a r b e r o. *Il Sacerdote Giacomo Alberione. Un uomo – un'idea*, Roma 1991, s. 141-145.

To wszystko sprawiło, że cały czas musiał zażywać leki i nie ważył więcej jak 45 kilogramów¹⁹ Można powiedzieć, że w ten sposób ofiarniczy wymiar Eucharystii był mu szczególnie bliski i przeżywał go bardzo mocno i głęboko.

Wyjątkową rolę w tym względzie odegrało tajemnicze doświadczenie roku 1923, kiedy ks. Alberione był ciężko chory na gruźlicę i groziła mu śmierć²⁰ Nie wiadomo dokładnie, co wówczas przeżywał, ale prawdopodobnie z tą sytuacją związana jest wizja Jezusa, o jakiej wspomina w swoich autobiograficznych notatkach²¹ We śnie usłyszał Jego słowa: „Nie lękajcie się, Ja jestem z wami. Stąd chcę oświecać. Żałujcie za grzechy”²² Kiedy w następnych latach Założyciel wyjaśniał słowa Chrystusa, podkreślał, że mówiąc: „Stąd chcę oświecać” Jezus wskazywał ręką na Tabernakulum, jak gdyby chciał w ten sposób odciągnąć uwagę od swojej fizycznej obecności na rzecz obecności eucharystycznej²³ To doświadczenie wywarło ogromny wpływ na jego życie i na dalszy rozwój zakładanych przez niego instytucji. Powróciwszy wkrótce potem do zdrowia, za radą swojego kierownika duchowego, Sługi Bożego ks. Francesco Chiesy, uczynił ze słów Chrystusa „praktyczny program życia i światła” dla siebie i dla członków wspólnot paulińskich²⁴ „Odtąd – jak podkreśla w swoich wspomnieniach – wciąż coraz bardziej ukierunkowywał wszystko na Tabernakulum i z Tabernakulum czerpał”²⁵

Po tym objawieniu ks. Alberione nie miał już żadnych wątpliwości co do boskiego charakteru charyzmatycznej inspiracji. Cała reszta, jak sformalizowanie czy konsolidacja pewnych praktyk pobożności, a także założenie w 1924 r. Zgromadzenia Pobożnych Uczennic Boskiego Mistrza, których misja skoncentrowana jest wokół Eucharystii, była konsekwencją, rozwinięciem i przekazywaniem tego eucharystycznego ukierunkowania.

¹⁹ Por. A. De S i m o n e, *L'esperienza pasquale del Fondatore*, „Il Cooperatore Paolino” 11(1993), s. 8-9.

²⁰ Jak sam stwierdza, mówiono wówczas o nim do biskupa: „Nie uratujecie go; bierze go gruźlica”, a choroba ta uchodziła w tamtych czasach za nieuleczalną – por. AD, nr 112.

²¹ Por. przypis do AD, nr 152; zob. także: G. A l b e r i o n e, *Mihi vivere Christus est*, Roma 1972, nr 139.

²² AD, nr 152.

²³ Por. tamże, nr 157: „[...] Wskazanie wyciągniętą ręką na Tabernakulum zostało zrozumiane jako zaproszenie, aby wszystko czerpać od Niego, Boskiego Mistrza, zamieszkującego Tabernakulum; że taka jest Jego wola”

²⁴ Tamże, nr 154.

²⁵ Tamże, nr 155.

W tym miejscu nasuwa się ciekawe skojarzenie, nawiązujące do spotkania uczniów z Chrystusem Zmartwychwstałym (por. Łk 24, 13-32). Otóż jak podkreśla Ewangelista, uczniowie idący do Emaus nic nie rozumieli z tego, co wydarzyło się wówczas w Jerozolimie. Byli przygnębieni faktem śmierci swojego Mistrza. Kiedy dołączył do nich Jezus, zaczął wyjaśniać im Pisma i tłumaczyć, że to wszystko musiało się dokonać, aby Mesjasz mógł wejść do swojej chwały. Jednak oni nie rozpoznali Go dopóki nie zaczął łamać chleba i dawać im. Dopiero wówczas – dzięki Eucharystii – otwały im się oczy i poznali, że to był Jezus. Wrócili do Jerozolimy i zaczęli głosić, że Chrystus zmartwychwstał i żyje! Z kontemplacji tej sceny nasuwa się pewien praktyczny wniosek. Można mieć jakieś doświadczenie Boga, czytać Pismo Święte, znać naukę Jezusa, ale to wszystko staje się w pełni zrozumiałe i owocne dopiero dzięki światłu i życiu, jakie płynie z Eucharystii. To prawda, że Bóg jest obecny w Kościele na różne sposoby, jednak szczególnie uprzywilejowanym miejscem Jego obecności jest Eucharystia, celebrowana, przyjmowana i adorowana. Dlatego kiedy jest to możliwe, należy medytować słowo Boże przed Najświętszym Sakramentem, ponieważ wówczas prawdy Boże nabierają pełnego blasku i życia oraz stają się bardziej zrozumiałe i przyswajalne.

Z doświadczenia Eucharystii zrodziła się więc idea Rodziny Świętego Pawła i kult eucharystyczny, wpisany w duchowość instytutów, które ją tworzą²⁶ Jezus Eucharystyczny jest centralną postacią tej duchowości. Ks. Alberione pragnął ukazać tę prawdę także w sposób widzialny, symboliczny, w sposobie sytuowania i urządzania paulińskich kaplic i kościołów. Wystarczy wspomnieć tutaj o kompleksie paulińskim w Rzymie przy Via Alessandro Severo, na który składają się budynki mieszkalne poszczególnych wspólnot oraz bazylika Królowej Apostołów: w centrum jest świątynia, a w niej centralne miejsce zajmuje ołtarz, wokół którego gromadzą się poszczególne gałęzie Rodziny Świętego Pawła, czerpiąc z Eucharystii światło i życie, by nim promieniować na innych. To, czego bł. Jakub Alberione doświadczył i co często znajdowało swój materialny wyraz w postaci konkretnych decyzji, świadczy o centralnym miejscu Eucharystii w jego osobistym życiu, jak również w życiu jego duchowych synów i córek.

²⁶ Por. M. M a z z e o, *Dimensione eucaristica «Siete nati dall'Ostia»*, w: *La sfida di Don Alberione*, red. A. Ugenti, Casale Monferrato 1989, s. 202.

III. EUCHARYSTIA W NAUCZANIU BŁ. JAKUBA ALBERIONE

Kiedy ks. Alberione naucza o Eucharystii, nazywa ją „pierwszym sakramentem”, ponieważ Eucharystia nie tylko przekazuje łaskę Bożą, ale zawiera samego „Autora łaski, Jezusa Chrystusa, z Ciałem, Krwią, Duszą i Bóstwem”²⁷ Jest więc „źródłem wody żywej i łask”, które komunikują pozostałe sakramenty²⁸ Nie jest to sakrament chwili, jak np. rozgrzeszenie otrzymywane podczas spowiedzi, ale sakrament ciągłej obecności Jezusa pośród ludzi. Można powiedzieć, że dopóki sprawowana będzie Najświętsza Ofiara, Jezus pozostanie rzeczywiście obecny „przez wszystkie dni, aż do skończenia świata” (Mt 28, 20), zgodnie z obietnicą daną Apostołom. Pragnie On bowiem ustanowić swe Życie w każdym człowieku, tworząc z nim jedność eucharystyczną. W ten sposób sakrament Eucharystii stanowi jakby „przedłużenie Wcielenia”, którego celem jest zjednoczenie człowieka z Bogiem²⁹

Jako „niewyczerpane źródło łaski” Eucharystia rozwija w chrześcijaninie życie nadprzyrodzone, umacniając jego wiarę, nadzieję, a zwłaszcza miłość, jako że poprzez ten sakrament najpełniej objawia się miłość Jezusa, który „umiłowawszy swoich na świecie, do końca ich umiłował” (J 13, 1)³⁰ Uczestnictwo osoby we Mszy św., połączone z przyjęciem Komunii św. i z adoracją, jest najlepszą odpowiedzią na wielką miłość Jezusa³¹ Za św. Janem Chryzostosem ks. Alberione podkreśla, że jest to miłość jeszcze większa niż miłość matki do dziecka, ponieważ matki często proszą inne kobiety, aby wykarmiły ich dzieci (przynajmniej taka praktyka była kiedyś stosowana); natomiast Jezus zrodził człowieka do nowego życia i sam karmi go swoim Ciałem³² Eucharystia jest pokarmem, który „żywi nasz umysł, karmi nasze serce i umacnia wolę tak, że stopniowo możemy dojść do stwierdzenia «Jezus Chrystus żyje we mnie»”³³ Stanowi ona „tajemniczą siłę

²⁷ UPS, t. II, nr 102.

²⁸ Tamże, nr 25. „Eucharystia jest źródłem wszystkich łask, ponieważ jest Jezusem Chrystusem” – G. A l b e r i o n e, *Brevi meditazioni per ogni giorno dell'anno*, t. II (dalej cyt.: BM, t. II), Roma 1961, s. 48.

²⁹ BM, t. II, s. 37

³⁰ Tamże, s. 35.

³¹ UPS, t. II, nr 103.

³² BM, t. II, s. 36.

³³ G. A l b e r i o n e, *Fedeltà allo spirito paolino* (dalej cyt.: FaSP), Roma 1965, s. 30-31.

apostoła” i „radość prawdziwego chrześcijanina”³⁴, dlatego „kult eucharystyczny” powinien wypełniać całą liturgię i całe ludzkie życie. Poprzez sprawowanie tego kultu człowiek uczy się od Jezusa Eucharystycznego pokory, cierpliwości, posłuszeństwa, ubóstwa. Jezus w Hostii przychodzi bowiem na ołtarz na głos celebrującego kapłana, znosi cierpliwie wszelkie zniewagi i ludzką nędzę, ukrywa się pod postaciami chleba i wina, przyjmując nawet większe upokorzenie niż rodząc się w żłóbku i umierając na krzyżu, jako że podczas męki była zakryta tylko boskość Chrystusa, a w Eucharystii zakryte jest również Jego człowieczeństwo³⁵. Z tej racji ks. Alberione podkreśla ścisły związek, jaki zachodzi pomiędzy życiem eucharystycznym a życiem każdego człowieka.

Według bł. Jakuba Eucharystia powinna być zawsze rozpatrywana i przeżywana w swoich trzech podstawowych aspektach: jako ofiara, która znajduje swój wyraz w konsekracji chleba i wina; jako pokarm, czyli Komunia Święta, i jako rzeczywista obecność Chrystusa, której wyrazem jest adoracja Najświętszego Sakramentu³⁶.

Dla ks. Alberione wielkie znaczenie Eucharystii wynika z faktu, iż jest ona uobecnieniem męki i śmierci Jezusa za ludzkie dusze. Podczas ofiary eucharystycznej Jezus odnawia swoją ofiarę krzyżową. Obrazując sposób, w jaki się to dokonuje, ks. Alberione mówi, że ofiara Jezusa „zostaje jakby przeniesiona z Kalwarii na nasze ołtarze”, na których odkupienie znajduje swoją kontynuację³⁷. Msza św. jest więc „odnowieniem Ofiary krzyża w sposób bezkrwawy na naszych ołtarzach, aby adorować Boga, naszego Ojca, dziękować Mu, zadośćuczynić i modlić się do Niego w Jezusie Chrystusie i przez Jezusa Chrystusa”³⁸. Stąd nauka o czterech podstawowych wymiarach Mszy św.: adoracyjnym, dziękczynnym, przebłagalnym i błagalnym³⁹.

W pierwszej kolejności Msza św. jawi się jako „ofiara Jezusa”, przez którą Bóg otrzymuje uwielbienie i chwałę, i jako taka ma „nieskończoną wartość moralną” której nic nie jest w stanie przeszkodzić. Msza św. oczyszcza człowieka, wynagradza za grzechy i wyprasza potrzebne łaski w takim stopniu, w jakim człowiek wyraża skruchę za swoje przewinienia i okazuje ufność

³⁴ UPS, t. II, nr 25, 26.

³⁵ BM, t. II, s. 30-31.

³⁶ FaSP, s. 29.

³⁷ Tamże, s. 30. „Odkupienie dokonało się na Krzyżu; we Mszy św. znajduje ono swoją aplikację” – BM, t. II, s. 40.

³⁸ G. A l b e r i o n e, *Donec formetur Christus in vobis* (dalej cyt.: DFst), Cinisello Balsamo 2001, nr 76.

³⁹ BM, t. II, s. 41. Por. UPS, t. II, nr 27.

Bogu⁴⁰ Ponieważ Jezus ofiaruje się Ojcu za zbawienie ludzi i całego świata, Msza św. postrzegana jest również jako „ofiara ludzkości”⁴¹ Centrum ludzkiej historii stanowi bowiem krzyż Chrystusa. Podobnie jak kiedyś na pustyni Izraelici ukąszeni przez jadowite węże odzyskiwali zdrowie patrząc na miedzianego węża, sporządzonego przez Mojżesza (por. Lb 21, 9), tak ludzie wszystkich czasów będą mogli uzyskać zbawienie patrząc z wiarą na krzyż Jezusa.

Ofiara Eucharystyczna w swoim wymiarze konsekuracyjnym stanowi „centrum dnia”⁴² Bł. Jakub w swoich wypowiedziach często posługuje się sformułowaniem „dzień eucharystyczny” na określenie dnia opartego na Eucharystii⁴³ Porównuje go do doskonale okrągłej kuli, położonej na dokładnie równej powierzchni, z którą kula styka się tylko w jednym punkcie, ale ten właśnie punkt powierzchni podtrzymuje cały jej ciężar⁴⁴ Oprzeć dzień na Eucharystii, to znaczy oprzeć go na Chrystusie, który jest kamieniem węgielnym (por. Ef 2, 20), aby móc trwać z Nim w nieustannej jedności duchowej i czerpać od Niego całą siłę potrzebną do życia. Od strony praktycznej „dzień eucharystyczny” wyraża się w tym, że od południa do rana następnego dnia należy wszystko ofiarować jako przygotowanie do Mszy św natomiast czas po spotkaniu z Chrystusem Eucharystycznym aż do południa należy przeżywać jako dziękczynienie po komunii. Taka praktyka, zdaniem ks. Alberione, staje się skutecznym środkiem uświęcenia dnia i pozwala niejako namacalnie odczuć, że Jezus jest rzeczywiście Drogą, Prawdą i Życiem człowieka (por. J 14, 6)⁴⁵

Pewnym przedłużeniem i jakby dopełnieniem Mszy św. jest adoracja eucharystyczna, która stanowi jeden z głównych filarów duchowego i apostołskiego życia instytutów założonych przez ks. Alberione⁴⁶ Założyciel porównuje ją do kursu rekolekcji duchowych twierdząc, że „adoracja jest tą praktyką duchową, która w ciągu dnia czyni tyle, ile w ciągu roku czynią rekolekcje duchowe”⁴⁷ Nazywa ją „audiencją albo szkołą”, do której uczeń idzie,

⁴⁰ UPS, t. II, nr 30.

⁴¹ Tamże, nr 29.

⁴² Tamże, nr 30.

⁴³ Tamże, nr 35.

⁴⁴ BM, t. II, s. 58.

⁴⁵ Tamże, s. 58-59.

⁴⁶ „Życie paulińskie, bardziej od innych narażone na niebezpieczeństwa, nie utrzymałoby się bez Adoracji” – UPS, t. II, nr 108. Por. FaSP, s. 38.

⁴⁷ G. A l b e r i o n e, *Alle Figlie di San Paolo. Meditazioni e Istruzioni. Gli anni dei primi viaggi internazionali e della seconda espansione 1946-1949*, Roma 2000, s. 215.

aby spotkać się z Boskim Mistrzem⁴⁸ W innym miejscu przytacza cały szereg określeń, poprzez które ukazuje ogromne znaczenie adoracji jako „spotkania duszy i całego naszego jestestwa z Jezusem”⁴⁹ Dzięki codziennej adoracji zdobywa się „nadprzyrodzoną podstawę, która wszystko oświeca” oraz „głębokie odczucie, że Bóg jest z nami”⁵⁰ Adoracja eucharystyczna odgrywa szczególną rolę w procesie uświęcenia, ponieważ podczas adoracji przeżywaną metodą „droga-prawda-życie” osoba przyobleka się w Jezusa Chrystusa swoim umysłem, wolą i sercem⁵¹ Zgodnie z tą metodą czas poświęcony na adorację dzieli się na trzy części, którym odpowiada lektura słowa Bożego, konfrontacja rozważanych treści z własnym życiem w postaci rachunku sumienia oraz modlitwa⁵² Każda z tych części ma na celu uwielbienie Boga, który objawia się człowiekowi jako Prawda dla uświęcenia umysłu, Droga dla uświęcenia woli oraz Życie dla uświęcenia serca. Dlatego ks. Alberione zachęca, aby adorować Jezusa bardzo osobiście, z całym zaangażowaniem, bo tylko wtedy dokona się przemiana osoby w Chrystusa, której tak mocno doświadczył św. Paweł i którą wyraził w słowach: „Nie żyję już ja, lecz żyje we mnie Chrystus” (Ga 2, 20)⁵³

IV PRZEŻYWANIE EUCHARYSTII METODĄ „DROGA-PRAWDA-ŻYCIE”

Bł. Jakub Alberione wyróżnia wiele sposobów i metod przeżywania Eucharystii. Ich skuteczność uzależnia od tego, na ile ułatwiają i pogłębiają uczestnictwo w Najświętszej Ofierze⁵⁴ Zachęca jednak do stosowania metody

⁴⁸ G. A l b e r i o n e, *L'apostolato dell'edizione. Manuale direttivo di formazione e di apostolato* (dalej cyt.: AE), Cinisello Balsamo 2000, nr 94.

⁴⁹ UPS, t. II, nr 104.

⁵⁰ Tamże, nr 110-111.

⁵¹ FaSP, s. 31, 33.

⁵² G. A l b e r i o n e, *Amerai il Signore con tutta la tua mente*, „San Paolo” kwiecień-maj 1955, cyt. za: *Carissimi in san Paolo* (dalej cyt.: CISP), oprac. R. F. Esposito, Roma 1971, s. 1189. Por. DFst, nr 38, 77; AE, nr 94.

⁵³ UPS, t. II, nr 105.

⁵⁴ Tamże, nr 32.

„droga-prawda-życie” ku czci Jezusa Mistrza Drogi, Prawdy i Życia⁵⁵ Opiera ją na przekonaniu, że człowiek jest powołany do osiągnięcia zjednoczenia z Bogiem. Aby mogło się ono dokonać, należy całkowicie przyłgnąć do Boga swoim umysłem, wolą i sercem i pozwolić Mu się przemienić. W praktyce jest to równoznaczne z całkowitym upodobnieniem się do Jezusa Chrystusa, który został dany człowiekowi jako Droga, Prawda i Życie (por. J. 14, 6). W tych trzech tytułach ks. Alberione dostrzega „całego” Chrystusa, który pragnie przemienić w siebie „całego” człowieka. Należy naśladować Jezusa Drogę, czerpiąc wzór z Jego postawy, aby upodobnić się do Niego na płaszczyźnie woli; poznawać Jezusa Prawdę, słuchając Jego nauki, aby nastąpiło upodobnienie umysłu; kochać Jezusa Życie, trwając w Jego miłości i łasce, aby upodobnić się do Niego na poziomie serca⁵⁶ W ten sposób, poprzez chrystyfikację wewnętrznych władz człowieka, dokonuje się jego maksymalne upodobnienie do Boskiego Mistrza i uświęcenie. Należy jednak zauważyć, że w konkretnym zastosowaniu bł. Jakub przedstawia porządek trójczłonu Janowego preferując kolejność prawda-droga-życie. Wypływa to z przekonania, że najważniejszą władzą w człowieku jest sfera umysłu i od niej powinno rozpocząć się pracę wewnętrzną nad własnym uświęceniem⁵⁷

Zgodnie z tą metodą we Mszy św. wyróżnia się trzy części, które obecnie można by przedstawić w ten sposób: od początku do modlitwy powszechnej; od momentu złożenia darów do doksolonii; od modlitwy „Ojcze nasz” do końca celebracji. Ks. Alberione przypisuje je odpowiednio trzem członom autodefinicji Jezusa: Prawdzie, Drodze i Życiu (por. J 14, 6)⁵⁸

Pierwsza część Mszy św. polega na miłowaniu Boga za pomocą umysłu i ma na celu uwielbienie Jezusa-Prawdy poprzez wzbudzenie pragnienia przyjęcia proponowanej prawdy wiary. Ks. Alberione widzi tutaj odpowiedź na tradycję Kościoła, która wprowadziła pouczenie na temat prawd wiary jako element poprzedzający celebrację Ofiary eucharystycznej, podobnie jak to miało miejsce podczas ziemskiego życia Jezusa, kiedy Jego męka i śmierć

⁵⁵ AE, nr 72.

⁵⁶ Tamże, nr 39.

⁵⁷ AD, nr 92.

⁵⁸ AE, nr 72. Należy wziąć pod uwagę, że ks. Alberione ma na względzie strukturę mszalną sprzed odnowy Soboru Watykańskiego II. Jednak metoda paulińska w zastosowaniu do Mszy św. nie straciła na aktualności, ponieważ istotne części Mszy św. pozostały bez zmian. Także bardziej dialogowany sposób uczestnictwa we Mszy św. nie przekreśla wewnętrznych predyspozycji umysłu, woli i serca, które być powinny i na których opiera się metoda „droga-prawda-życie”

zostały wprawdzie poprzedzone nauczaniem. Pierwotnie bowiem tę część Mszy św. stanowiła nauka prawd wiary skierowana przede wszystkim do katechumenów. Zwyczaj ten przetrwał dziś w postaci homilii, jaką celebrans głosi, aby wyjaśnić wiernym sens czytań mszalnych, a zwłaszcza Ewangelii. Również zmieniająca się codziennie lektura słowa Bożego podczas Mszy św. zawiera „całościowe pouczenie” dotyczące prawd wiary. Dlatego proponując przeżywanie Mszy św. według metody „droga-prawda-życie” na samym początku ks. Alberione każe zwrócić uwagę na „główną prawdę” jaka podana jest w „antyfonie na wejście” która następnie zostaje podjęta w kolekcie mszalnej i rozwinięta w czytaniach. W ten sposób już sama liturgia sugeruje, że prawda, którą się przyjmuje, ma stać się dla chrześcijanina źródłem modlitwy i normą całego życia⁵⁹ Nie wystarczy bowiem pełnić wolę Bożą tylko na poziomie zewnętrznych praktyk, ale trzeba ją realizować także w swoich wewnętrznych pragnieniach, jednocząc umysł z umysłem Jezusa⁶⁰

Gdy chodzi o stronę praktyczną, należy – zdaniem bł. J. Alberione – rozpocząć od żalu za grzechy, przepraszając Boga za to, co utrudnia zbliżenie się do Niego. Wysłuchawszy antyfony na wejście i prawdy, jaką ona zawiera, należy w inwokacji „Panie, zmiłuj się” oraz w kolekcie prosić o łaskę jej zrozumienia i przyjęcia. Następuje moment słuchania i rozważania słowa Bożego w kontekście danego dnia czy święta. Trzeba w tym miejscu wzbudzić sobie postanowienie odrzucenia nauki przeciwnej Ewangelii oraz prosić o wzrost wiary. Ta część kończy się wyznaniem wiary, które jest wyrazem gotowości przyjęcia proklamowanej prawdy i uznania wszystkich prawd chrześcijańskich⁶¹

Część druga, która przebiega od momentu złożenia darów („ofiarowania”) do doksolonii wieńczącej modlitwę eucharystyczną, obejmuje przygotowanie Ofiary, jej celebrację oraz spełnienie. Koncentruje się ona na miłowaniu Boga szczególnie na poziomie woli⁶² Ta część Mszy św. ma na celu uwielbienie Jezusa-Drogi oraz dostosowanie woli człowieka do woli Bożej, aby móc ją zawsze pełnić⁶³ Według ks. Alberione, w tej części Mszy św. Jezus występuje jako „Droga” człowieka w potrójnym aspekcie. Najpierw dlatego, że tylko w Nim można adorować Boga i oddać Mu należną cześć. Jezus jest

⁵⁹ Tamże, nr 73.

⁶⁰ *Prediche del Rev. Primo Maestro. Esercizi di Grottaferrata e di Albano 1954*, t. IV (dalej cyt.: PrPM, t. IV), Roma 1957, s. 117

⁶¹ AE, nr 74. Por. UPS, t. II, nr 28.

⁶² AE, nr 74.

⁶³ PrPM, t. IV, s. 119.

Drogą również z tego względu, że w ofierze, jaką złożył z samego siebie, stanowi dla chrześcijanina wzór pełnienia woli Bożej aż po śmierć. W tym znaczeniu jest wzorem świętości. Ten, kto idzie w Jego ślady, podąża ku świętości i doskonałości. Ponadto w tej części Mszy św. Jezus objawia się jako Droga także dlatego, ponieważ uczy i pokazuje, że należy kochać bliźnich i nieprzyjaciół aż po ofiarę z siebie⁶⁴

Z tego powodu bł. Jakub zachęca, aby śledzić i rozważać krok po kroku akcję liturgiczną. Podczas „ofiarowania”, kiedy następuje przygotowanie darów ofiarnych, należy okazać Bogu gotowość bezgranicznego poświęcenia się Jemu. Wraz z chlebem i winem składa się na ołtarzu całego siebie z duszą i ciałem, z trzema podstawowymi władzami: umysłem, wolą i sercem oraz ze swoimi potrzebami i troskami. Jest to moment ofiarowania całego swojego życia. Podczas Prefacji, w której ks. Alberione dostrzega „uroczystą modlitwę błogosławieństwa i dziękczynienia” jaką przedstawia się Bogu w zjednoczeniu z Aniołami, ze świętymi, a przede wszystkim z Jezusem, następuje ponowienie gestu ofiary z siebie. W szczytowym momencie konsekracji (przeistoczenia) Jezus przemienia ludzkie dary w swoje Ciało i Krew, ofiarując się Ojcu. Jak podkreśla bł. Jakub, „Chrystus poświęca samego siebie, abyśmy mogli zostać objęci Jego Ofiarą i współuczestniczyć w niej z Nim i przez Niego”⁶⁵ Konsekracja stanowi „ekstremalny dowód miłości” Jezusa⁶⁶, dlatego gest podniesienia Hostii powinien być przyjęty w postawie największej adoracji⁶⁷

Po konsekracji darów ofiarnych ma miejsce prośba do Boga Ojca o przyjęcie ofiary Chrystusa, w którą włączona została także ofiara człowieka. Jest to czas na wyrażenie uczuć uwielbienia i dziękczynienia Bogu oraz żalu za grzechy własne i wszystkich ludzi. Ks. Alberione zachęca także, aby błagać o miłosierdzie dla siebie, dla świata i dla dusz czyścicowych, obiecując Bogu, że będzie się naśladować Jezusa w Jego posłuszeństwie aż do śmierci, prosząc o siłę i zdolność do ofiarowania siebie za dusze⁶⁸ Jednak przede wszystkim należy prosić tutaj o taką miłość Bożą, która niczego nie zatrzymuje dla siebie, lecz pozwala przyjmować cierpienie i śmierć w duchu Jezusa⁶⁹

⁶⁴ AE, nr 75.

⁶⁵ Tamże, nr 76.

⁶⁶ *Prediche del Rev. Primo Maestro. Marzo-Dicembre 1954*, t. V, Roma 1957, s. 60.

⁶⁷ UPS, t. II, nr 29.

⁶⁸ AE, nr 77

⁶⁹ PrPM, t. IV, s. 118-119.

Trzecia część Mszy św. rozciąga się od modlitwy „Ojcze nasz” aż do końca celebracji i ukierunkowana jest na uwielbienie Jezusa-Życie. Charakteryzuje ją „modlitwa prośby o uświęcenie serca i ducha” W tej części prosi się o łaskę „życia w Chrystusie” Jej centrum stanowi Komunia Święta, którą ks. Alberione postrzega jako moment, w którym „Ojciec daje nam swojego Syna” Bóg przychodzi wtedy do człowieka, aby obdarzyć go swoim życiem, zgodnie z zapewnieniem: „Ja przyszedłem po to, aby owce miały życie i miały je w obfitości” (J 10, 10). Dla bł. Jakuba jest to „najbardziej ściśle zjednoczenie Stwórcy ze stworzeniem” Ma ono charakter „jedności fizycznej i moralnej, jedności mistycznej i rzeczywistej, przemieniającej i permanentnej”⁷⁰ Podczas Komunii Świętej Jezus jednoczy się z człowiekiem, aby przekształcić go w siebie. Powołując się na A. Tanquerey’a, ks. Alberione porównuje tę jedność do tej, jaka istnieje pomiędzy pokarmem a osobą, która go spożywa, z tą jednak różnicą, że w tym przypadku to nie człowiek wchłania w siebie Jezusa, ale Jezus przemienia w siebie człowieka. Jedność fizyczna przeradza się więc w jedność duchową i człowiek z Jezusem stanowi „jedno serce i jednego ducha” (Dz 4, 32)⁷¹ Ks. Alberione podkreśla, że postaci eucharystyczne stanowią tylko zewnętrzną osłonę Jezusa, ponieważ po konsekracji „nie ma już substancji chleba, ale jest Jezus Chrystus, żywy i prawdziwy, Bóg-Człowiek obecny w Przenajświętszej Hostii”⁷² Jest to więc zjednoczenie z żywą Osobą Jezusa. W oparciu o zasadę wzajemnego przenikania się Osób Boskich (*circumincessio*), bł. Jakub postrzega moment Komunii Świętej także w kategoriach szczególnego zjednoczenia duszy z wszystkimi Osobami Trójcy Świętej⁷³

Ks. Alberione szczególną uwagę przykładą do tego, aby zjednoczenie z Chrystusem w Komunii Świętej było całkowite, to znaczy, aby obejmowało umysł, wolę i serce⁷⁴ Ponieważ Jezus jest Prawdą, dlatego należy „wchłaniać prawdy i karmić się nimi jak chlebem dla duszy”, pragnąc „przemienić” swój umysł w umysł Jezusa⁷⁵ Dla człowieka po grzechu pierworodnym, którego natura została osłabiona i wystawiona na ryzyko błędu, przyłgnięcie

⁷⁰ AE, nr 77

⁷¹ Tamże, nr 79. Por. A. T a n q u e r e y, *Compendio di teologia ascetica e mistica*, Tournai 1928⁴, nr 278; BM, t. II, s. 49.

⁷² FaSP, s. 30.

⁷³ AE, nr 77. „Wraz z Synem Bożym wstępują w naszą duszę Ojciec i Duch Święty; po Komunii w cudowny sposób zamieszkuje w nas Najświętsza Trójca” – BM, t. II, s. 34.

⁷⁴ AE, nr 78. Por. PrPM, t. IV, s. 119.

⁷⁵ DFst, nr 75. Por. PrPM, t. IV, s. 120.

umysłem do Bożej inteligencji jest konieczne, żeby móc wszystko widzieć i osądzać w świetle Bożym. Dzięki sakramentowi chrztu człowiek otrzymuje łaskę, która predysponuje go do wiary. Jednak w czasie Komunii św. osoba zyskuje specjalną łaskę, która stopniowo uzdrawia jej inteligencję z ignorancji, przesądów, błędnego myślenia⁷⁶ Łaska ta uświęca sposób rozumowania, podejmowania decyzji i pamięć, a wynosząc umysł na poziom nadprzyrodzony jednoczy go z umysłem Jezusa Chrystusa⁷⁷ W ten sposób człowiek zostaje uzdolniony do tego, aby wyznawać swoją wiarę i móc trwać w niej niezłomnie. Zjednoczenie z Jezusem na poziomie umysłu jest – według ks. Alberione – konieczne, aby Komunia św. nie ograniczyła się jedynie do chwilowego „sentymentalizmu serca”⁷⁸

Ponieważ Jezus jest także Drogą człowieka, bł. J. Alberione zachęca, aby mając na uwadze przykład Jezusa, podczas Komunii pragnąć osiągnąć Jego serce, czyli Jego miłość wobec Ojca, wobec innych ludzi, a także inne Jego cechy: pokorę, ubóstwo, czystość⁷⁹ Komunia św. jest dla ks. Alberione najznamienitszym środkiem umożliwiającym przyłgnięcie ludzkiej woli do woli Jezusa. Wola Boża objawia się człowiekowi w przykazaniach, w poleceniach Kościoła, ale przede wszystkim w Jezusie Chrystusie. W Nim wola Boża nie jest „teoretyczna”, ale konkretna, żywa. Dla bł. Jakuba Jezus jest „samą świętością” i „żyjącą wolą Ojca” Przyłgnąć do Jezusa całą wolą oznacza przyłgnąć do Jego słów i przykładu życia, a tym samym przyłgnąć w Nim do woli Ojca i w ten sposób osiągnąć doskonałość⁸⁰ W zjednoczeniu woli człowieka z wolą Bożą ks. Alberione dostrzega istotę doskonałości chrześcijańskiej, ponieważ „zgodność z wolą Bożą oznacza miłość, a doskonałość polega właśnie na miłości Boga” Z tego względu im bardziej doskonałe będzie zjednoczenie, tym większa będzie miłość do Boga i tym wyższa będzie doskonałość⁸¹ W Jezusie przyjęcie woli Bożej staje się czymś łatwym, ponieważ podtrzymuje On osobę tak, jak krzew winny podtrzymuje winorośl. Człowiek uczestniczy w mocy Jezusa, „korzysta” z Jego siły nadprzyrodzonej. W ten sposób zjednoczenie z Jezusem w Komunii św. sprawia,

⁷⁶ AE, nr 80-81.

⁷⁷ Tamże, nr 82.

⁷⁸ PrPM, t. IV, s. 120. „Komunia ma być przyjęta umysłem: Panie, zmień mój sposób myślenia” – tamże.

⁷⁹ DFst, nr 75. „Komunia na poziomie woli służy temu, abyśmy dostosowali nasze czyny do czynów Jezusa” – PrPM, t. IV, s. 121.

⁸⁰ AE, nr 83.

⁸¹ Tamże, nr 82.

że szybko przemierza się drogę doskonałości, a kiedy nie ma się sił, sam Jezus podtrzymuje człowieka i go niesie. Owoc tak przeżytej Komunii św jest wieloraki: ludzka wola zostaje uzdrowiona z lenistwa, uporu i niestałości, a poprzez wylanie łaski Bożej zostaje wyniesiona na poziom nadprzyrodzony i wzmocniona. Spełniają się wtedy słowa Jezusa: „Kto trwa we Mnie, a Ja w nim, ten przynosi owoc obfity” (J 15, 5)⁸²

Komunia Święta jest także środkiem zjednoczenia ludzkiego serca z sercem Boga, pozwalając „ujednolicić nasze uczucia z uczuciami Jezusa”⁸³ To zjednoczenie polega na przeżywaniu wraz z Jezusem życia Bożego we wszystkich jego aspektach: wiary, nadziei i miłości, dóbr duchowych, które od nich pochodzą, miłosierdzia, błogosławieństw, darów Ducha Świętego. Jak podkreśla ks. Alberione, życie Boże komunikuje człowiekowi Duch Święty przez Jezusa Chrystusa, dlatego konieczne jest wcielenie się w Jezusa Chrystusa, aby „być z Nim i w Nim należeć do Ojca w Duchu Świętym” Wcielenie chrześcijanina w Jezusa Chrystusa rozpoczyna się w sakramencie chrztu, jednakże rozwija się ono i udoskonala poprzez życie sakramentalne, szczególnie przez sakrament Eucharystii. Komunia św. jest właśnie takim momentem, kiedy osoba karmi się Jezusem, aby „Jego Boskie Serce pochłonęło nasze i uczyniło zeń jedno serce”⁸⁴ Bł. Jakub naucza, że trzeba „przemienić nasze serce w serce Jezusa”, pełne pokory, cichości, dobroci i miłości. Przemiana serca jest konieczna, aby móc wyznać za św. Pawłem: „Nie żyję już ja, lecz żyje we mnie Chrystus” (Ga 2, 20)⁸⁵ Ponieważ Jezus jest Życiem, czyli wszelką łaską uzdrawiającą, czynkową i uświęcającą, człowiek powinien pragnąć, aby Jezus ogarnął go całkowicie i uświęcił swoją Boską rzeczywistością⁸⁶ Owocem zjednoczenia z sercem Jezusa jest uzdrowienie ludzkiego serca z jego chorób: obojętności, nieufności, złych skłonności, namiętności, niepotrzebnych uczuć i próżnych aspiracji. Serce człowieka będzie wtedy biło w jeden takt z sercem Jezusa na chwałę Bożą i dla zbawienia ludzi⁸⁷

Skoro celem Komunii św. jest „zjednoczenie nas z Jezusem Chrystusem, a przez Niego z Bogiem”⁸⁸, powinna być ona poprzedzona przygotowaniem w postaci modlitwy wyrażającej żal za grzechy, oderwanie się od świata

⁸² Tamże, nr 83-84.

⁸³ PrPM, t. IV, s. 121.

⁸⁴ AE, nr 85.

⁸⁵ PrPM, t. IV, s. 121-122.

⁸⁶ DFst, nr 75.

⁸⁷ AE, nr 85.

⁸⁸ Tamże, nr 80.

i pragnienie miłosnego zjednoczenia z Bogiem⁸⁹ Po Komunii św. powinno być natomiast dziękczynienie, podczas którego adoruje się Boga, wyrażając Mu wdzięczność i prosząc, aby można było przeżyć życie w jedności z Nim i dla Niego. Zarówno w modlitwie przygotowawczej, jak i w dziękczynieniu po Komunii muszą być zaangażowane umysł, wola i serce człowieka⁹⁰ Od tego „minimum współpracy” z Bogiem działającym w sakramencie, jakie wymagane jest od człowieka, ks. Alberione uzależnia uzyskanie dobrodziejstw i łask płynących z sakramentu Eucharystii⁹¹

Owocem spożywania „prawdziwego pokarmu duszy” jest nie tylko łaska, radość i umocnienie, ale przede wszystkim „przekształcenie życia” człowieka w „życie w Jezusie Chrystusie”⁹² W Komunii św. znajdują swoje spełnienie słowa Jezusa: „Kto spożywa moje Ciało i Krew moją pije, trwa we Mnie, a Ja w nim” (J 6, 56). Kto uczestniczy w Eucharystii i przyjmuje Komunię św., upodabnia się do Jezusa i zyskuje Jego mentalność, wolę i serce. Tym samym staje się zdolnym do pełnienia woli Bożej zarówno w swoich myślach, pragnieniach, uczuciach, jak i na poziomie zewnętrznych dzieł⁹³ Komunia sprawia bowiem intymną jedność pomiędzy człowiekiem i Bogiem. Ks. Alberione porównuje tę jedność do sposobu, w jaki „osoba kochana jest obecna w kochającej, a prawda w intelce” Na mocy tej jedności osoba nie tylko otrzymuje potrzebne łaski i zostaje uświęcona, ale jest ponaglana do świadectwa, czyli do działania na rzecz Boga i zbawienia dusz, zgodnie ze słowami św. Pawła: „Miłość Chrystusa przynagla nas” (2 Kor 5, 14)⁹⁴ Dlatego bł. Jakub wyraża przekonanie, że miłość do dusz jest owocem szczególnego nabożeństwa do Eucharystii i jedynie dusze prawdziwie eucharystyczne są w stanie owocnie świadczyć o Chrystusie⁹⁵

Zaproponowana przez ks. Alberione metoda „droga-prawda-życie” w przeżywaniu Eucharystii wydaje się więc zapewniać człowiekowi integralną relację z Bogiem, aby „cały człowiek” został uświęcony w Jezusie Chrystusie.

⁸⁹ Tamże, nr 78.

⁹⁰ DFst, nr 75.

⁹¹ AE, nr 81.

⁹² UPS, t. II, nr 103.

⁹³ PrPM, t. IV, s. 122.

⁹⁴ BM, t. II, s. 49.

⁹⁵ G. A l b e r i o n e, *Alle Figlie di San Paolo. Meditazioni e Istruzioni. Gli anni della seconda guerra mondiale 1940-1945*, Roma 2000, s. 136.

*

Podsumowując niniejszą refleksję można stwierdzić, że Eucharystia celebrowana, przyjmowana i adorowana zajmuje centralne miejsce w osobistych doświadczeniach duchowych i w nauczaniu bł. Jakuba Alberione. Analiza wybranych wątków z życia Założyciela pozwala zauważyć z jednej strony jego głęboką wrażliwość eucharystyczną, z drugiej zaś działanie Boga, które najpełniej przejawia się właśnie w Najświętszym Sakramencie. Na szczególne podkreślenie zasługuje obecność inspiracji eucharystycznej, jaka stoi u początków fundacji instytutów alberioniańskich. Eucharystyczne korzenie Rodziny Świętego Pawła wskazują jednoznacznie na jej eucharystyczną duchowość, co znalazło potwierdzenie w licznych medytacjach, konferencjach i pismach bł. Jakuba Alberione. Oryginalnym sposobem praktykowania duchowości eucharystycznej jest metoda „droga-prawda-życie”, która poprzez zaangażowanie umysłu, woli i serca pozwala integralnie przeżywać Eucharystię, widząc w niej podstawowy środek w procesie chrystyfikacji.

BIBLIOGRAFIA

- A l b e r i o n e G., Alle Figlie di San Paolo. Meditazioni e Istruzioni. Gli anni dei primi viaggi internazionali e della seconda espansione 1946-1949, Roma: Figlie di San Paolo Casa Generalizia 2000.
- A l b e r i o n e G., Alle Figlie di San Paolo. Meditazioni e Istruzioni. Gli anni della seconda guerra mondiale 1940-1945, Roma: Figlie di San Paolo Casa Generalizia 2000.
- A l b e r i o n e G., Amerai il Signore con tutta la tua mente, „San Paolo”, kwiecień-maj 1955, cyt. za: Carissimi in san Paolo, oprac. R. F. Esposito, Roma: Edizioni Paoline 1971, s. 1185-1194.
- A l b e r i o n e G., Brevi meditazioni per ogni giorno dell'anno, t. II, Roma: Edizioni Paoline 1961.
- A l b e r i o n e G., Donec formetur Christus in vobis, Cinisello Balsamo: Edizioni San Paolo 2001.
- A l b e r i o n e G., Fedeltà allo spirito paolino, Roma: Edizioni Paoline 1965.
- A l b e r i o n e G., L'apostolato dell'edizione. Manuale direttivo di formazione e di apostolato, Cinisello Balsamo: Edizioni San Paolo 2000.
- A l b e r i o n e G., Mihi vivere Christus est, Roma: Edizioni Paoline 1972.

- A l b e r i o n e G., *Ut perfectus sit homo Dei*, t. II, Cinisello Balsamo: Edizioni San Paolo 1998.
- A l b e r i o n e J., *Abundantes divitiae gratiae suae. Charyzmatyczna historia Rodziny Świętego Pawła*, tł. W. Wiśniowski, R. Łobko, R. Romanowski, Częstochowa: Edycja Świętego Pawła 2001.
- B a r b e r o G., *Il Sacerdote Giacomo Alberione. Un uomo – un'idea*, Roma: Società San Paolo 1991.
- B u r s k i K., *Bł. Jakub Alberione (1884-1971) – współczesnym świadkiem Jezusa Chrystusa*, w: *Świadek Jezusa (Homo meditans, t. 25)*, red. M. Chmielewski, Lublin: TN KUL 2004, s. 277-300.
- C z a j k o w s k a R., *Eucharystia w życiu i działalności ks. Jakuba Alberione założyciela Rodziny Paulińskiej*, Częstochowa 1988, mps Arch. PAT.
- D e S i m o n e A., *L'esperienza pasquale del Fondatore, „Il Cooperatore Paolino”* 11(1993), s. 8-9.
- J a n P a w e ł II, *Encyklika o Eucharystii w życiu Kościoła *Ecclesia de Eucharistia**, Rzym: Libreria Editrice Vaticana 2003.
- M a z z e o M., *Dimensione eucaristica *Siete nati dall'Ostia**, w: *La sfida di Don Alberione*, red. A. Ugenti, Casale Monferrato: PIEMME 1989, s. 201-211.
- Prediche del Rev. Primo Maestro. Esercizi di Grottaferrata e di Albano 1954*, t. IV, Roma: Edizioni Paoline 1957.
- Prediche del Rev. Primo Maestro. Marzo-Dicembre 1954*, t. V, Roma: Edizioni Paoline 1957.
- S p o l e t i n i D. B., *Jakub Alberione. Apostoł nowych czasów*, tł. W. Wiśniowski, Częstochowa: Edycja Świętego Pawła 2003.
- T a n q u e r e y A., *Compendio di teologia ascetica e mistica*, Tournai: Desclée & Co 1928⁴

L'EUCARESTIA NELLA VITA E NELL'INSEGNAMENTO DEL BEATO GIACOMO ALBERIONE

S o m m a r i o

Il Beato Don Giacomo Alberione (1884-1971) fu un prete italiano che ha dato vita all'insieme di istituti di vita consacrata che compongono Famiglia Paolina. Alla sua famiglia religiosa egli ha affidato una spiritualità che consiste nella massima conformazione della mente, volontà e cuore a Gesù Maestro Via, Verità e Vita (cfr. Gv 14, 6). Il centro di questa spiritualità è l'Eucarestia, celebrata, adorata e vissuta.

Nell'articolo viene prima presentato il ruolo dell'Eucarestia nell'esperienza spirituale del Beato Don Alberione attraverso l'analisi dei momenti più significativi della sua vita, da cui risulta una certa „sensibilità eucaristica” del Fondatore che ha trovato la sua espressione nella fondazione della Famiglia Paolina. Segue la presentazione del suo insegnamento sul sacramento dell'Eucarestia con un particolare accento al legame del mistero eucaristico con la vita cristia-

na. Infine viene considerato il modo originale di vivere la Santa Messa secondo il metodo „via-verità-vita” che sottolinea l’integralità dell’uomo. Da tutto ciò risulta che la spiritualità alberioniana è tutta concentrata sull’Eucarestia che costituisce il mezzo principale nel processo di cristificazione e di santificazione.

Riassunto da Krzysztof Burski SSP

Słowa kluczowe: bł. Jakub Alberione, Eucharystia, metoda „droga-prawda-życie”

Key words: Blessed James Alberione, Eucharisty, „way-truth-life” method.

Parole chiavi: Beato Giacomo Alberione, Eucarestia, metodo „via-verità-vita”